

prof. dr Valentina Baić
Kriminalističko policijski univerzitet, Beograd
e-mail: valentina.baic@kpa.edu.rs

prof. dr Oliver Lajić
Kriminalističko policijski univerzitet, Beograd

dipl. defektolog Miloš Ilić
Medicinski fakultet Novi Sad,
Katedra za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju

STEREOTIPI PREMA PRIPADNICIMA POLICIJE¹

Apstrakt

U radu je prezentovano istraživanje sprovedeno početkom 2018. godine, na uzorku od 104 ispitanika, studenta Kriminalističko policijskog Univerziteta u Beogradu (N=34), Medicinskog fakulteta (Odsek za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju) u Novom Sadu (N=35) i Filozofskog fakulteta (Odsek za psihologiju) u Novom Sadu (N=35), od kojih je 24 bilo muškog pola, a 77 ženskog pola, starosti od 18 do 31 godine. Osnovni problem istraživanja odnosio se na pitanje, da li postoje razlike u autostereotipima i heterostereotipima prema pripadnicima policije, kao i da li postoji razlika u autostereotipima i heterostereotipima između muškaraca i žena unutar ciljnih grupa. Autostereotip je određen na osnovu najčešće biranih osobina pripadnika policije, od strane studenata Kriminalističko policijskog Univerziteta, a heterostereotip na osnovu najčešće biranih osobina pripadnika policije, od strane studenata Medicinskog i Filozofskog fakulteta. Za ispitivanje stereotipa koršćena je modifikovana verzija Kac Breglijeve skale, koja je sadržavala 48 osobina tipičnih za ljude određene profesije. Svaka od 48 osobina je procenjena kao pozitivna ili negativna. Skalu pozitivnih osobina činilo je 25 osobina. Pouzdanost ove skale je zadovoljavajuće visoka $\alpha = .81$ i izražena je koeficijentom

---

¹ Rad je rezultat rada na projektu "Razvoj institucionalnih kapaciteta, standarda i procedura za suprotstavljanje organizovanom kriminalu i terorizmu u uslovima međunarodnih integracija", kojeg, pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (br. 179045), realizuje Kriminalističko-policijska akademija u Beogradu (2011–2018), kao i rada na projektu "Kriminalitet u Srbiji i instrumenti državne reakcije", koji finansira i realizuje Kriminalističko-policijska akademija u Beogradu, ciklus naučnih istraživanja 2015-2019. godina.

interne konzistencije. Skalu negativnih osobina činilo je 23 osobine. Pouzdanost ove skale je takođe zadovoljavajuće visoka $\alpha = .85$, i izražena koeficijentom interne konzistencije. Rezultati istraživanja su potvrdili postojanje razlika u autostereotipima i heterostereotipima prema pripadnicima policije, kao i nepostojanje razlika u autostereotipima i heterostereotipima između muškaraca i žena. Rezultati pokazuju da studenti Kriminističko policijskog Univerziteta imaju više izražene pozitivne i manje izražene negativne stavove u odnosu na studente Filozofskog i Medicinskog fakulteta, koji imaju najizraženije negativne i najmanje izražene pozitivne stavove prema pripadnicima policije. Najčešće pripisivane pozitivne osobine pripadnicima MUP-a su hrabri, samouvereni, sposobni, snalažljivi i oprezni, a najčešće negativne osobine su podmitljivi, hvalisavi, nervozni, nagli (žustri) i uobraženi. Ključne reči: stereotipi, autostereotipi, heterostereotipi, pripadnici policije

1. UVOD

U razvijenim društvima policijske službe obraćaju veću pažnju odnosima s javnošću, trudeći se da postignu što veći stepen međusobne komunikacije, razumevanja i poverenja, posebno iz razloga što o policiji postoje brojne i pogrešne predstave i stereotipi (Baić, 2004; Hewstone, Hopkins, Routh, 1992; Oulmokhtar, Krauth-Gruber, Alexopoulos, Drozda-Senkowska, 2011; Tuohy, Wrennall, 2006). Odnos policije kao specifičnog organa uprave i javnosti (građana), je nešto kompleksniji nego kada je reč o drugim organima uprave, pre svega zbog činjenice da policija u ime države primenjuje fizičku prinudu prema građanima, odnosno da pored navedenog, sprovodi i druga ovlašćenja kojima se ograničavaju individualne slobode i prava građana (Milosavljević, 1997). U takvom okruženju, policija koja ima funkciju posrednika u kontaktima, ne može pretendovati na univerzalne simpatije celokupne javnosti i njenih pripadnika (Baić, 2004; Kešetović, 2000). Policijske organizacije u velikom broju zemalja shvatile su da svoj osnovni zadatak ne mogu ostvarivati bez uključivanja i pomoći najšire javnosti, a daje za to preduslov uklanjanje nepoverenja, nerazumevanja, pa i otvorenog neprihvatanja od strane nekih delova javnosti (Baić, 2004; Czopp & Monteith, 2006; Fiske, Lin, & Neuberg, 1999). Kada je reč o istraživanju stavova prema pripadnicima policije, posebnu teškoću, kao uostalom i kod drugih pitanja koja se odnose na policiju, predstavlja opšta zatvorenost i otpor koji u policijskim službama postoje prema naučnom istraživanju vlastite prakse (Ivanović, Baić, Lajić, 2017). Na ovo, upozorava i veći broj inostranih autora, koji se bave proučavanjem policije i njene prakse (Brunger, Tong & Martin, 2016; Ratcliffe, 2008; Walker, 2007). Štaviše,

nedostaju detaljni empirijski podaci i informacije o radu policije i njegovim varijacijama, bilo kvalitativne ili kvantitativne prirode. Pored navedenog, policija je svakako institucija koja spontano izaziva suprotne stavove i sudove, koji su često pod uticajem ideoloških predrasuda i manje ili više nesvesnih afektivnih reakcija (Milosavljević, 1997). Iz navedenih razloga, napisi o policiji uglavnom imaju ili sistematski kritičku ili apologetsku orijentaciju, što istraživaču otežava zauzimanje neutralnog stava i objektivno posmatranje. Pregledom dostupne srpske literature ne nailazimo na istraživanja problematike stavova prema policijskim službenicima, izuzev istraživanja Baić (2004), koje je sprovedeno pre jedne i pol decenije. Rezultati ovog istraživanja pokazuju da su se u pogledu stereotipa pre pripadnicima policije izdvajale dve orijentacije. Jedna je izražena u opštoj tendenciji pripisivanja pozitivnih, društveno poželjnih osobina, kao što su hrabri, oprezni, sposobni, staloženi, pravedni, snalažljivi, kulturni, obrazovani i inteligentni i druga koja se manifestuje u tendenciji pripisivanja uglavnom negativnih osobina, kao što su podmitljivi, vole da vladaju, drski itd. S jedne strane imajući u vidu da je od početka 2000-ih (kada je sprovedeno pomenuto istraživanje, Baić, 2004), do danas došlo do značajnih pomaka u pogledu unapređenja policijske prakse i primene mnogobrojnih aktivnosti iz palete odnosa sa javnošću, pristupili smo izradi ovog rada, kako bi dobili odgovor na pitanje: Da li postoje razlike u autostereotipima i heterostereotipima prema pripadnicima policije, kao i da li postoji razlika u autostereotipima i heterostereotipima između muškaraca i žena unutar ciljnih grupa?

2. METOD

2.1. Uzorak i procedura

U istraživanju su učestvovala 104 ispitanika (28.8% muškog pola), starosti od 18 do 31 godine ($AS = 22.77$, $SD = 3.06$). Ispitanici su studenti Kriminalističko policijskog Univerziteta u Beogradu ($N = 34$), Medicinskog fakulteta (Odsek za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju) u Novom Sadu ($N = 35$) i Filozofskog fakulteta (Odsek za psihologiju) u Novom Sadu ($N = 35$). Najveći broj ispitanika su studenti treće (32.7%), prve (28.8%) ili četvrte (18.3%) godine osnovnih akademskih studija. Detaljan prikaz godine studija ispitanika, za sva tri fakulteta, predstavljen je tabelom 1. Postoje razlike u broju godina starosti između tri fakulteta ($F(2/101) = 92.15$, $p < .001$), pri čemu su najstariji studenti sa Medicinskog fakulteta ($AS = 25.89$), zatim studenti sa Kriminalističko policijskog Univerziteta ($AS = 22.21$), dok su studenti sa Filozofskog fakulteta najmlađi ($AS = 20.03$). Kada je reč o polnim razlikama ($\chi^2(2) = 26.74$, $p < .001$), studenti sa Filozofskog i Medicinskog fakulteta su u najvećem procentu ženskog pola, dok su studenti sa Kriminalističko policijskog Univerziteta pretežno muškog pola.

Tabela 1. Godina studija ispitanika za sva tri fakulteta

	KPU			MF			FF	
	N	%		N	%		N	%
I godina	-	-		-	-		30	85.7
II godina	-	-		2	5.7		-	-
III godina	33	97.1		-	-		1	2.9
IV godina	1	2.9		16	45.7		2	5.7
V godina	-	-		11	31.4		1	2.9
Završen fakultet	-	-		6	17.1		1	2.9
Ukupno	34	100.0		35	100.0		35	100.0

Legenda.

KPU – Kriminalističko-policijski univerzitet. MF – Medicinski fakultet.

FF – Filozofski fakultet. N – broj ispitanika.

Prikupljanje podataka je sprovedeno početkom, 2018 godine. Ispitanici sa Kriminalističko policijskog Univerziteta, su upitnik popunjavali u papir-olovka formatu, dok su ispitanici sa Filozofskog i Medicinskog fakulteta, upitnik popunjavali online. Za popunjavanje upitnika bilo je potrebno oko 10 minuta. Ispitanici su pristali na učešće u istraživanju samim popunjavanjem upitnika. Istraživanje je bilo anonimno, pri čemu ispitanici nisu bili upoznati sa ciljem ili hipotezama istraživanja.

2.2. Instrument

Za ispitivanje stereotipa koršćena je modifikovana verzija Kac Brejlijeve skale, koja sadrži 54 osobine tipične za ljude određene profesije. Zadatak ispitanika je bio da pročitaju sve osobine sa liste, a zatim da zaokruže one za koje smatraju da odlikuju policijske službenike MUP-a Republike Srbije. Ispitanicima je rečeno da mogu da zaokruže najmanje 5 i najviše 10 osobina. Svaka od 54 osobine je procenjena kao pozitivna, negativna ili neutralna. Neutralne osobine (ukupno 7) su isključene iz ček liste. Skalu pozitivnih osobina činilo je 25 osobina. Pouzdanost ove skale je zadovoljavajuće visoka $\alpha = .81$ i izražena je koeficijentom interne konzistencije. Skalu negativnih osobina činilo je 23 osobine. Pouzdanost ove skale je takođe zadovoljavajuće visoka $\alpha = .85$, i izražena koeficijentom interne konzistencije.

2.3. Metodi analize podataka

Kako bi se ispitala prva hipoteza, da li postoji statistički značajna razlika između autostereotipa i heterostereotipa prema pripadnicima policije, primenjena su dva t-testa za nezavisne uzorke. Nezavisnu varijablu u oba testa, predstavljala je pripadnost grupi – jednu grupu čine studenti

Kriminalističko-policijskog Univerziteta, dok drugu grupu čine studenti Medicinskog i Filozofskog fakulteta. Zavisne varijable u svakom testu po jedna, predstavljali su skorovi na skalama pozitivnih i negativnih osobina. Druga hipoteza, postoji li statistički značajna razlika između autostereotipa muškaraca i žena prema pripadnicima policije, je takođe ispitana primenom t-testa za nezavisne uzorke. Nezavisnu varijablu predstavljao je pol ispitanika, dok je zavisna varijabla bila skor na skali pozitivnih osobina – autostereotipi. U okviru ove hipoteze, analiza podataka je sprovedena samo na ispitanicima Kriminalističko-policijskog Univerziteta. Treća hipoteza, postoji statistički značajna razlika između heterostereotipa muškaraca i žena prema pripadnicima policije, ispitana je primenom dva t-testa za nezavisne uzorke. Nezavisna varijabla je bila pol ispitanika. Zavisne varijable, u svakoj analizi po jedna, bili su skorovi na skalama pozitivnih i negativnih osobina. U okviru ove hipoteze, analiza podataka je sprovedena samo na ispitanicima Medicinskog i Filozofskog fakulteta.

3. REZULTATI

3.1. Preliminarne analize

Deskriptivni statistički parametri su prikazani u tabeli 2. Vrednosti zakošenosti (skewness) i spljoštenosti (kurtosis) se kreću u opsegu ± 1.5 , kako za ceo uzorak, tako i za poduzorke, što ukazuje na normalnu distribuciju skorova. Pregledom maksimalnih vrednosti za skale pozitivnih i negativnih pridevskih opisa, uočava se da su pojedini ispitanici odstupili od instrukcije da zaokruže 5 do 10 osobina, koji opisuju policijske službenike MUP-a. Od navedene instrukcije je odstupilo 26.6% (28) ispitanika. Korelacija između skale pozitivnih i skale negativnih osobina, na celom uzorku ispitanika, je bila umereno visoka, negativna i statistički značajna ($r = -.55$, $p < .001$).

Tabela 2. Deskriptivni statistički parametri za ceo uzorak i poduzorke

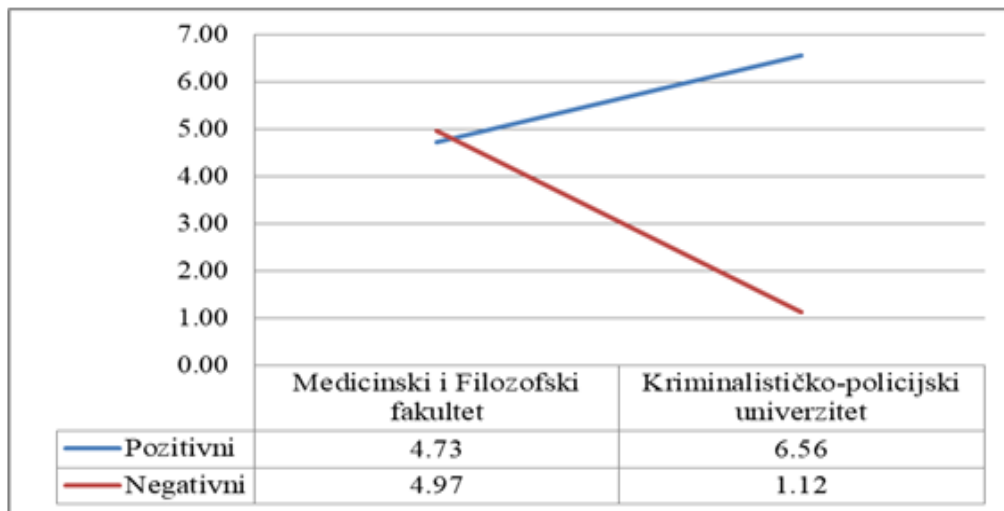
	Valenca	N	Min	Maks	AS	SD	SK	KU
Ukupno	Pozitivni	104	0	13	5.33	3.37	0.47	-0.49
	Negativni		0	15	3.71	3.82	1.21	1.03
FF	Pozitivni	35	1	13	5.09	3.48	0.71	-0.36
	Negativni		0	15	4.57	3.35	0.89	1.28
MF	Pozitivni	35	0	13	4.37	3.75	1.11	0.40
	Negativni		0	15	5.37	4.58	0.64	-0.50
KPU	Pozitivni	34	0	11	6.56	2.41	-0.20	0.32
	Negativni		0	5	1.12	1.30	1.10	0.77

Legenda.

FF – Filozofski fakultet. MF – Medicinski fakultet. KPU – Kriminalističko policijski univerzitet. N – broj ispitanika. Min – minimum. Maks – maksimum. AS – aritmetička sredina. SD – standardna devijacija. SK – zakošenost (engl. skewness). KU – spljoštenost (engl. kurtosis).

H1: Postoji statistički značajna razlika između autostereotipa i heterostereotipa prema pripadnicima policije.

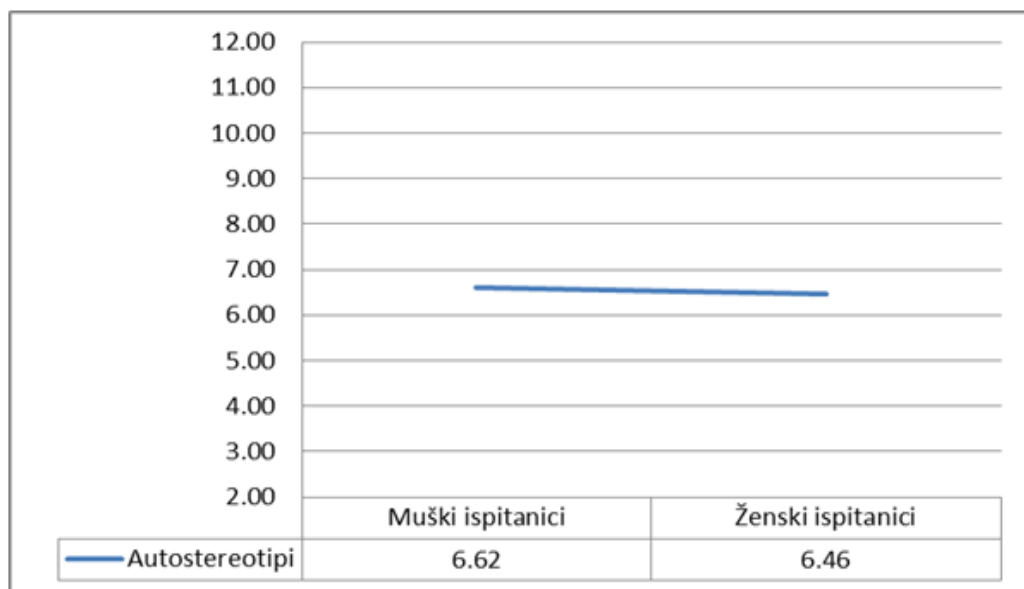
Ispitanici sa Kriminalističko-policijskog Univerziteta (AS = 6.59; SD = 2.41) pripisuju statistički značajno više pozitivnih osobina službenicima MUP-a ($t(102) = -2.68$, $p < .01$) u odnosu na ispitanike sa Medicinskog i Filozofskog fakulteta (AS = 4.73; SD = 3.61). Kada je reč o negativnim osobinama koje se pripisuju službenicima MUP-a, razlike su takođe statistički značajne ($t(102) = 5.46$, $p < .001$), pri čemu ispitanici sa Medicinskog i Filozofskog fakulteta (AS = 4.97; SD = 4.01), češće pripisuju negativne osobine službenicima MUP-a u odnosu na ispitanike sa Kriminalističko-policijskog Univerziteta (AS = 1.11; SD = 1.30). Rezultati su prikazani grafikonom 1. Zaključno, prva hipoteza je u potpunosti potvrđena.

Grafikon 1. Prosečan broj pozitivnih i negativnih osobina ispitanika sa Kriminalističko-policijskog univerziteta i ispitanika sa Medicinskog i Filozofskog fakulteta.

H2: Postoji statistički značajna razlika između autostereotipa muškaraca i žena prema pripadnicima policije.

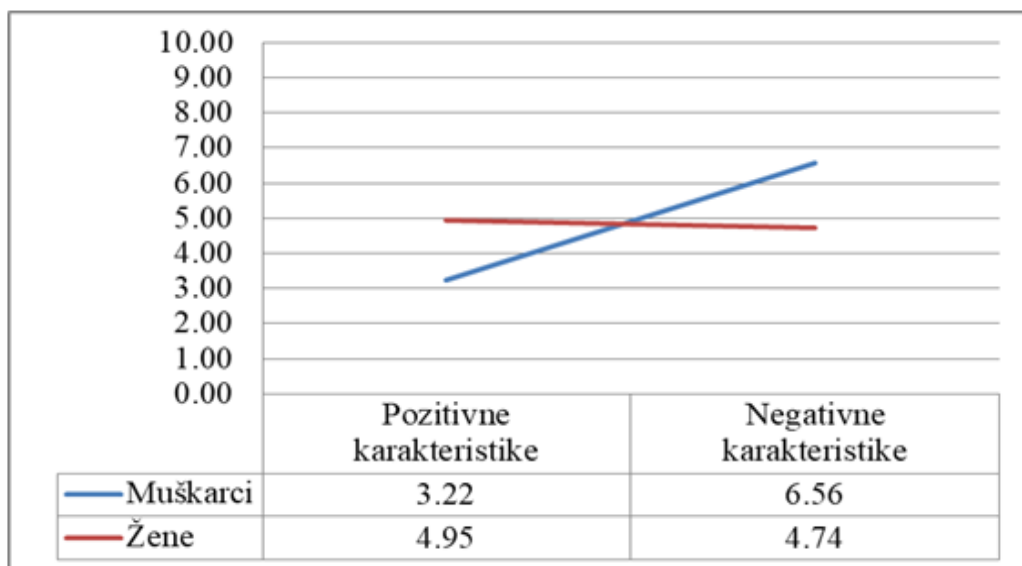
Ispoljenost autostereotipa između ispitanika (AS = 6.62, SD = 2.20, N = 21) i ispitanica (AS = 6.46, SD = 2.82, N = 13) sa Kriminalističko-policijskog Univerziteta nije statistički značajno različita ($t(32) = 0.18, p > .05$). Rezultati su prikazani grafikonom 2. Druga hipoteza nije potvrđena.

Grafikon 2. Prosečan broj pozitivnih osobina za grupu muških i za grupu ženskih ispitanika sa Kriminalističko-policijskog univerziteta.

H3: Postoji statistički značajna razlika između heterostereotipa muškaraca i žena prema pripadnicima policije.

Broj pozitivnih osobina koje se pripisuju policijskim službenicima MUP-a između ispitanika (AS = 3.22, SD = 2.9, N = 9) i ispitanica (AS = 4.95, SD = 3.67, N = 61) sa Medicinskog i Filozofskog fakulteta, nije statistički značajno različit ($t(68) = -1.34, p > .05$). Broj negativnih karakteristika koje se pripisuju službenicima MUP-a takođe nije statistički značajno različit ($t(68) = 1.27, p > .05$) između ispitanika (AS = 6.55, SD = 4.21, N = 9) i ispitanica (AS = 4.73, SD = 3.95, N = 61) sa Medicinskog i Filozofskog fakulteta. Rezultati su prikazani grafikonom 3. Treća hipoteza nije potvrđena.

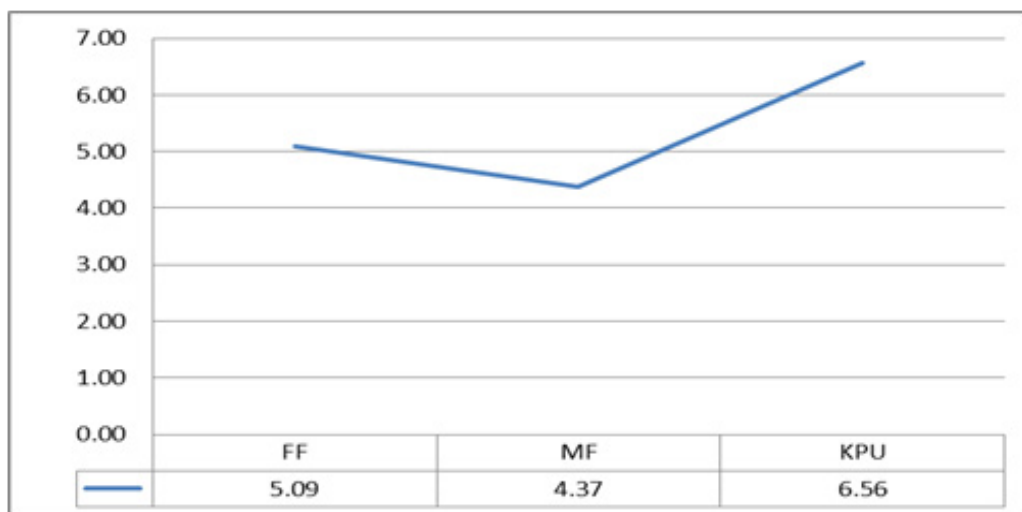
Grafikon 3. Prosečan broj pozitivnih i negativnih osobina za grupu muških i za grupu ženskih ispitanika sa Filozofskog i Medicinskog fakulteta.

3.2. Dodatne analize

Kako bi se ispitala razlike u izraženosti pozitivnih i negativnih stavova prema policijskim službenicima MUP-a, između studenata sva tri fakulteta, primenjene su dve jednosmerne analize varijanse (ANOVA). Nezavisnu varijablu u obe analize predstavljala je pripadnost fakultetu/univerzitetu (Filozofski fakultet, Medicinski fakultet i Kriminalističko-policijski Univerzitet). Zavisnu varijablu, u svakoj analizi po jednu, predstavljao je skor na skali pozitivnih i negativnih osobina.

Kada je reč o pozitivnim osobinama, sve tri grupe se statistički značajno razlikuju ($F(2, 113) = 3.99, p < .05$). Studenti sa Kriminalističko-policijskog Univerziteta postižu značajno više skorove od studenata sa Medicinskog fakulteta ($AS_{dif} = 2.19, p < .01$), pri čemu razlike između preostalih grupa nisu statistički značajne. Rezultati su prikazani grafikonom 4.

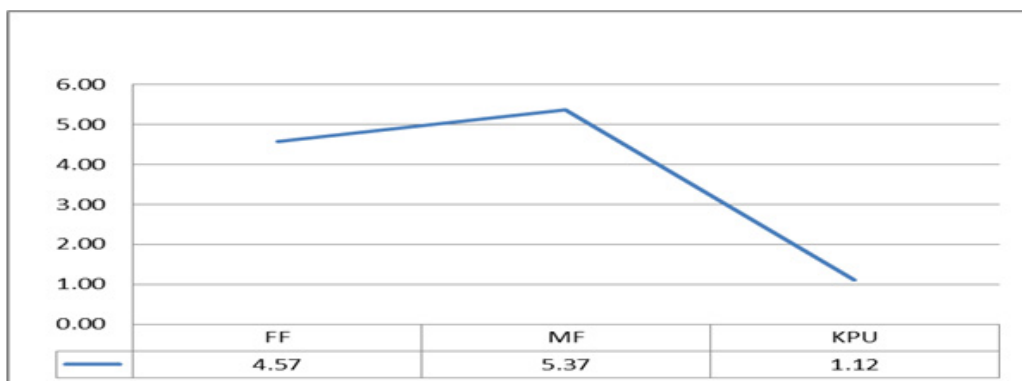

Grafikon 4. Razlike između studenata sa Filozofskog fakulteta, Kriminalističko policijskog Univerziteta i Medicinskog fakulteta u kontekstu pozitivnih osobina.

FF – Filozofski fakultet. MF – Medicinski fakultet. KPU – Kriminalističko-policijski univerzitet.

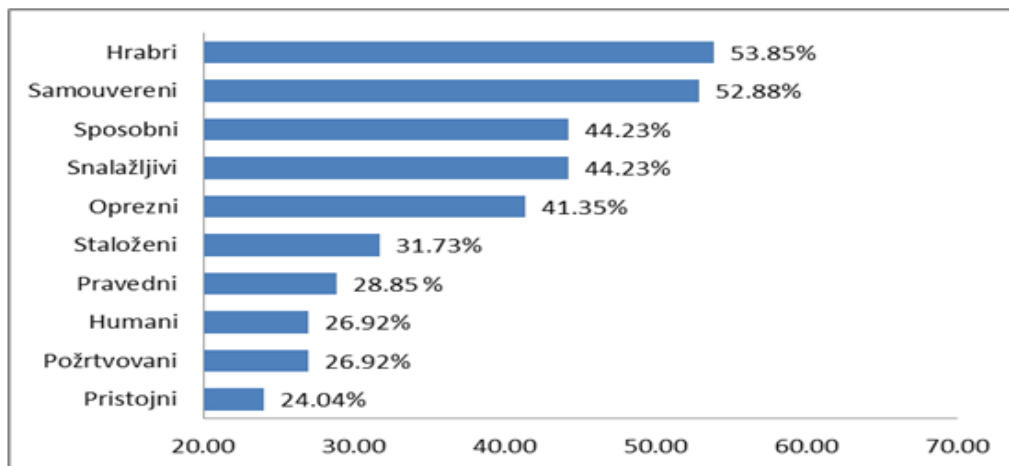
Kada je reč o negativnim osobinama, sve tri grupe se statistički značajno razlikuju ($F(2, 113) = 15.38, p < .001$). Studenti sa Kriminalističko-policijskog Univerziteta postižu značajno niže skorove i od studenata sa Medicinskog fakulteta ($ASdif = -4.26, p < .001$) kao i od studenata sa Filozofskog fakulteta ($ASdif = -3.45, p < .001$). Razlike između studenata sa Filozofskog i Medicinskog fakulteta nisu statistički značajne. Rezultati su prikazani grafikonom 5.

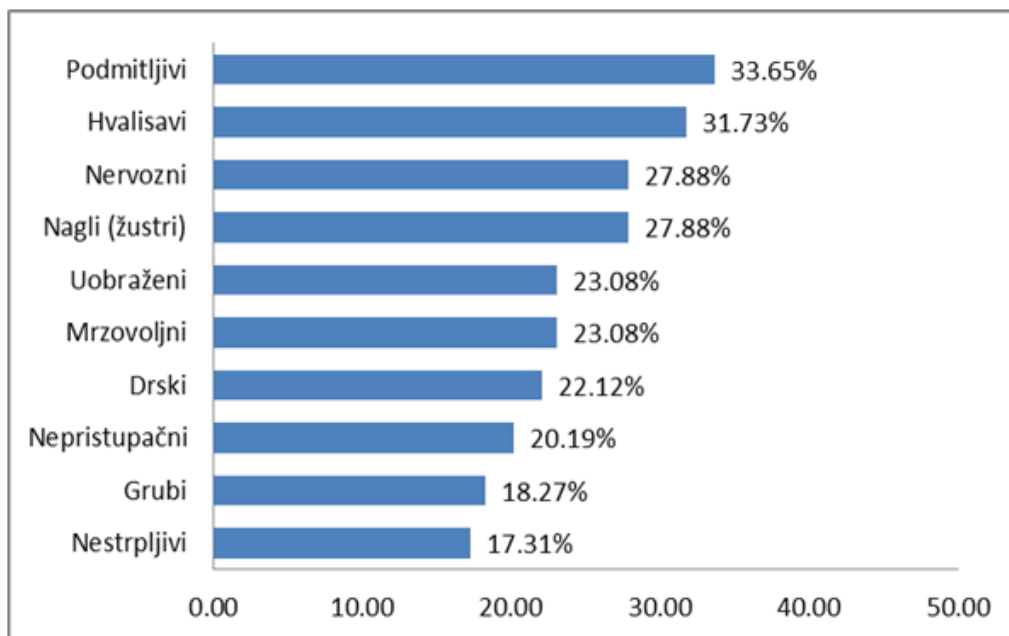
Grafikon 5. Razlike između studenata sa Filozofskog fakulteta, Kriminalističko policijskog Univerziteta i Medicinskog fakulteta u kontekstu negativnih osobina

FF – Filozofski fakultet. MF – Medicinski fakultet. KPU – Kriminalističko-policijski univerzitet.

Deset pozitivnih osobina, koje se najčešće pripisuju policijskim službenicima, prikazani su grafikonom 6, dok je deset negativnih osobina koji se najčešće pripisuju policijskim službenicima, predstavljeno grafikonom 7. Prikazani podaci se odnose na ceo uzorak, odnosno na studente Medicinskog i Filozofskog fakulteta kao i na studente Kriminalističko-policijskog univerziteta.

Grafikon 6. Deset pozitivnih osobina koji se najčešće pripisuju policijskim službenicima MUP-a.

Grafikon 7. Deset negativnih osobina koji se najčešće pripisuju policijskim službenicima MUP-a.

4. DISKUSIJA I ZAKLJUČAK

U ovom radu osnovni problem istraživanja odnosio se na pitanje da li postoje razlike u autostereotipima i heterostereotipima prema pripadnicima policije. Takođe smo hteli utvrditi da li postoji statistički značajna razlika između autostereotipa i heterostereotipa pripadnika muškog i ženskog pola unutar ciljnih grupa. U istraživanju smo kao autostereotip koristili najčešće birane osobine pripadnika policije od strane studenata Kriminalističko policijskog Univerziteta, a kao heterostereotip najčešće birane osobine pripadnika policije od strane studenata Medicinskog (defektolozi) i Filozofskog fakulteta (psiholozi). U pogledu prve hipoteze koja se odnosila na postojanje razlika između autostereotipa i heterostereotipa prema pripadnicima policije, razlike su posmatrane u odnosu na sve tri grupe ispitanika, dakle studenata Kriminalističko policijskog Univerziteta, studenata Filozofskog fakulteta (psiholozi) i studenata Medicinskog fakulteta (defektolozi). Rezultati pokazuju da studenti Kriminalističko policijskog Univerziteta imaju više izražene pozitivne i manje izražene negativne stavove u odnosu na studente Filozofskog i Medicinskog fakulteta, koji imaju najizraženije negativne i najmanje izražene pozitivne stavove prema pripadnicima policije. Navedeni rezultati su u skladu sa osnovnim teorijskim postavkama o autostereotipima i heterostereotipima. Dakle, studenti Kriminalističko policijskog Univerziteta, pozitivnije vide pripadnike MUP-a, jer je reč o njihovoj (budućoj) referentnoj grupi, prema kojoj ispoljavaju pozitivne stavove. Psihološki mehanizmi u osnovi ovoga mogu biti različiti: od zadovoljenja osećaja pripadnosti, direktnog iskustva sa profesijom, drugačijeg načina mišljenja o pripadnicima MUP-a usled formalnog obrazovanja i sl.

U pogledu druge hipoteze koja se odnosila na postojanje razlika između autostereotipa muškaraca i žena prema pripadnicima policije, treba istaći da hipoteza nije potvrđena, što je očekivano ako imamo u vidu da autostereotipi ne bi trebali biti više izraženi samo kod pripadnika jednog pola. Dakle, ne možemo izvesti zaključak da su muškarci i žene generalno više skloni stereotipima.

U pogledu treće hipoteze koja se odnosila na postojanje razlika između heterostereotipa muškaraca i žena prema pripadnicima policije, treba istaći da nije potvrđena ni ova hipoteza, što nas navodi na zaključak da muškarci i žene imaju isto izražene heterostereotipe. Sistematizacijom navedenih rezultata dolazimo do zaključka da studenti Kriminalističko policijskog Univerziteta više pripisuju pozitivne osobine pripadnicima MUP-a, dok studenti Medicinskog i Filozofskog fakulteta češće pripisuju negativne osobine. Najčešće pripisivane pozitivne osobine su hrabri, samouvereni, sposobni i snalažljivi, a najčešće negativne osobine su podmitljivi, hvalisavi, nervozni i nagli (žustri), uobraženi itd.

U pogledu ograničenja ovog istraživanja, treba istaći da su ograničenja ujedno i smernice za buduće istraživanje, u kojem bi se izvršilo ispitivanje

samo heterostereotipa, iz razloga što pripadnici policije ili studenti Kriminalističko policijskog Univerziteta, isključivo pozitivno percipiraju svoju referentnu grupu. Uzorak bi trebao da obuhvati ne samo studente već i druge ispitanike iz opšte populacije i to različitog pola, starosti, obrazovanja i zanimanja. Istovremeno, istraživanjem bi se trebala ispitati i prethodna iskustva građana sa pripadnicima MUP-a, što može uticati na njihovu procenu da li je iskustvo bilo pozitivno ili negativno. I konačno, ovo istraživanje bi trebalo dati odgovor na pitanje, na koju policijsku formaciju ili koje policijske službenike se tačno odnose pozitivni ili negativni stavovi građana.

Rezultati ovog kao i budućih istraživanja bi trebali poslužiti za projektovanje određenih programa, koji bi za cilj trebali imati ne samo veće "približavanje" građana i pripadnika policije, već prvenstveno razvijanje svesti o potrebi uspostavljanja i razvijanja dobrih odnosa sa javnošću. Svoj osnovni zadatak policija ne može ostvarivati bez uključivanja i pomoći najšire javnosti, zbog čega treba da ukloni postojeće barijere i obezbedi bolju saradnju građana, što se između ostalog može postići ukoliko bude ispitivala stavove javnog mnjenja i razvijala nove strategije i programe odnosa sa javnošću.

5. LITERATURA

1. Baić, V. (2004). Autostereotipi i heterostereotipi prema pripadnicima policije, *Bezbednost* 4, 541-559.
2. Brunger, M., Tong, S., & Martin D. (2016). *Introduction to policing research*. New York: Routledge.
3. Czopp, A., & Monteith (2006). Thinking well of African Americans: Measuring complimentary stereotypes and negative prejudice. *Basic and Applied Social Psychology*, 28, 233-250
4. Fiske, S. T., Lin, M. H., & Neuberg, S. L. (1999). The continuum model: Ten years later. In S. Chaiken & Y. Trope (Eds.) *Dual process theories in social psychology* (pp. 231-254). New York: Guilford.
5. Ivanović, Z., Baić, V., Lajić, O. (2017). Naučni pristup analizi pribavljanja ličnih dokaza u predistražnom postupku. *Tematski zbornik radova sa naučno stručnog skupa sa međunarodnim učešćem*, 2, 1-17.
6. Kešetović, Ž. (2000). *Odnos policije i javnosti*. Zemun: Viša škola unutrašnjih poslova.
7. Milosavljević, B. (1997). *Nauka o policiji*. Beograd: Policijska akademija.
8. Oulmokhtar, D., Krauth-Gruber, S., Alexopoulos, T., Drozda-Senkowska, E. (2011). Police officers' stereotype content and its evolution over two decades: From "neither nice nor able" to "still not nice but able". *Revue Internationale de Psychologie Sociale* 24(3), 87-100.

9. Ratcliffe, J.H. (2008). *IntelligenceLed Policing*. Cullompton, Devon: Willan Publishing.
10. Tuohy, A. P. & Wrennall, M. J. (2006). Seeing themselves as others see them: Scottish police officers' metaperceptions of public opinion, *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 5, (5), 311-326.
11. Walker, Samuel (2007). Police accountability: current issues and research needs: paper presented at the National Institute of Justice (NIJ) policing research workshop: planning for the future, Washington, D.C. November 28-29, 2006.

STEREOTYPES TOWARDS OF THE POLICE OFFICERS

Summary: This paper has been presented the research carried out at the beginning of 2018 on a sample of 104 respondents – students of the Academy of Criminalistic and Police Studies in Zemun (N=34), Medical Faculty (N=35) and the Faculty of Philosophy in Novi Sad (N=35), 24 of whom are male and 77 female, aged 18 to 31. The basic problem that the study deals with is the question of whether there are differences in autostereotypes and heterostereotypes toward police officers. The autostereotype was determined based on the most commonly selected characteristics of members of the police force by students of the Academy of Criminalistic and Police Studies, while the heterostereotype was determined based on the most commonly selected characteristics of members of the police force by students of the Medical Faculty and the Faculty of Philosophy. Results of the study have confirmed the existence of differences in autostereotypes and heterostereotypes toward members of the police force. It was established that students of the Academy of Criminalistic and Police Studies attributed mostly positive characteristics to police officers, such as brave, confident, capable, resourceful and careful. On the other hand, students of the Medical Faculty and the Faculty of Philosophy attributed negative characteristics to police officers more commonly, such as corrupt, boastful, nervous, rash (hasty) and conceited.

Keywords: stereotypes, autostereotypes, heterostereotypes, police officers.